

Özel Gereksinimli Çocukların Kaynaklarına Yönelik Öğretmen Yeterliliği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Özel Gereksinimli Çocukların Kaynaklarına Yönelik Öğretmen Yeterliliği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28794>

Özet

Özel Gereksinimli Çocukların Kaynaştırılmasına Yönelik Öğretmen Yeterliliği Ölçeği, öğretmenlerin özel gereksinimli çocukların eğitimine ve kaynaştırma eğitimi uygulamalarına yönelik yeterlik inançlarını değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, Sönmez ve Bıçak (2017) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Öğretmen yeterliliği, kaynaştırma eğitiminin başarısında kritik bir faktör olduğundan, bu ölçek öğretmenlerin kendilerini ne kadar yeterli gördüklerini belirlemede değerli bir araç sunmaktadır. Ölçek, eğitim ortamlarında özel gereksinimli çocukları destekleme kapasitelerini anlamak için kullanılmaktadır ve Türk eğitim bağlamında psikometrik özellikleri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen yeterliliği, kaynaştırma eğitimi, özel gereksinimli çocuklar, ölçek uyarlaması, psikometrik özellikler.

Yazarlar

Nesrin Sönmez, Betül Bıçak.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmenlerin özel gereksinimli çocukları genel eğitim ortamlarına dahil etme süreçlerindeki yeterlik algılarının ölçmektir. Bu uyarlama çalışması, uluslararası alanda kabul görmüş bir ölçeğin Türk eğitim sisteminin kültürel ve dilsel özelliklerine uygun hale getirilmesini hedeflemiştir. Bu sayede, Türk eğitimcilerin ve araştırmacıların, kaynaştırma eğitimine yönelik öğretmen yeterliliğini bilimsel ve standart bir araçla değerlendirebilmeleri amaçlanmıştır.

Ölçek, öğretmenlerin kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarını, bilgi düzeylerini ve uygulama becerilerini dolaylı olarak yansıtan öz-yeterlik inançlarını belirleyerek, bu alandaki eğitim ihtiyaçlarının tespit edilmesine ve hizmet içi eğitim programlarının geliştirilmesine katkı sağlayabilmektedir. Ayrıca, öğretmen yeterliliğinin özel gereksinimli çocukların akademik ve sosyal gelişimleri üzerindeki etkilerini inceleyen araştırmalar için de sağlam bir temel oluşturmaktadır.

Yapı

Ölçek, öğretmenlerin özel gereksinimli çocukların kaynaştırma eğitimindeki yeterlik algılarının çok boyutlu bir şekilde ele almaktadır. Bu yapı genellikle; öğretim stratejileri, sınıf yönetimi ve işbirliği gibi temel alanları içerir. Öğretim stratejileri boyutu, öğretmenlerin özel gereksinimli

çocukların öğrenme ihtiyaçlarına uygun öğretim yöntemlerini kullanma ve materyalleri uyarlama becerilerine olan inançların kapsar. Sınıf yönetimi boyutu, bu öğrencileri sınıf ortamında etkili bir şekilde entegre etme ve olumlu bir öğrenme ortamı sağlama konusundaki yeterlik algılarına odaklanır.

İşbirliği boyutu ise öğretmenlerin, özel gereksinimli çocukların aileleri, diğer öğretmenler ve destek personeli ile beraber bir şekilde işbirliği yapma kapasitelerine olan inançların yansıtır. Bu boyutlar bir araya gelerek, öğretmenlerin kaynaştırma ortamındaki genel yeterlik algılarına olmaktadır. Ölçeğin faktör analizi sonuçları, bu boyutların Türk örneğinde de benzer şekilde ayrıştığını göstermektedir.

Geçerlik

Sönmez ve Bıçak (2017) tarafından gerçekleştirilen uyarlama çalışmasında, ölçeğin Türkçe formunun geçerlik çalışmaları detaylı bir şekilde incelenmiştir. Özellikle yapı geçerliliği, ölçeğin teorik yapıyla uyumlu olup olmadığını değerlendirmek amacıyla faktör analizi yöntemleri kullanılarak test edilmiştir. Bu analizler, ölçeğin orijinal yapılarındaki boyutların Türkçe formda da korunduğunu veya anlamlı bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaya amaçlanmıştır. Geçerlik için ise uzman görüşlerine başvurularak maddelerin kaynaştırma ortamı ve öğretmen yeterliliği kavramlarını ne kadar iyi temsil ettiği değerlendirilmiştir.

Kriter geçerliliği kapsamında, ölçeğin başka benzer veya ilişkili ölçme araçları ile ilişkisi incelenmesi olabilir. Bu çalışmalar, ölçeğin Türk kültüründe özel gereksinimli çocukların kaynaştırılmasına yönelik öğretmen yeterliliğini geçerli bir şekilde ölçtüğünü göstermek için kritik öneme sahiptir. Detaylı geçerlik katsayıları ve istatistiksel bulgular için orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin Türkçe uyarlamasında, güvenirlik çalışmaları da titizlikle yürütülmüştür. Geçerlilik, ölçeğin maddelerinin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösteren en yaygın güvenirlik yöntemlerinden biridir. Bu bağlamda, Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanarak ölçeğin iç tutarlılığı değerlendirilmiştir. Yüksek Cronbach's Alpha değerleri, ölçek maddelerinin birbiriyle uyumlu olduğunu ve tutarlı sonuçlar verdiğini işaret eder.

Ayrıca, test-tekrar test güvenirliği gibi yöntemlerle ölçeğin zaman içindeki kararlılığı da incelenmesi olabilir. Bu tür bir çalışma, aynı deneklere farklı zamanlarda ölçek uygulanarak elde edilen puanlar arasındaki korelasyonu değerlendirir ve ölçeğin kararlı sonuçlar üretme kapasitesini gösterir. Ölçeğin psikometrik özellikleri arasında yer alan bu güvenirlik bulguları, ölçeğin araştırma ve uygulama alanlarında güvenle kullanılabilmesinin bir göstergesidir. Kesin güvenirlik katsayıları için orijinal makaleye başvurulması önemlidir.

Faktör Analizi

Özel Gereksinimli Çocukların Kaynaştırılmasına Yönelik Öğretmen Yeterliliği Ölçeği'nin Türkçe uyarılma sürecinde, ölçeğin yapısal geçerliliğini devalendirmek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Açılmayca faktör analizi (AFA) veya do'ru'layca faktör analizi (DFA) yöntemleri kullanılarak, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar altında toplandı ve bu boyutların teorik çerçeveye ne kadar uyumlu oldu'u incelenmiştir. Bu analizler, ölçeğin çok boyutlu yapısnın Türk öğretmen örnekleminde de geçerli olup olmadığının ortaya koyar.

Faktör analizi sonuçları, ölçeğin maddelerinin beklenen boyutlar altında anlamlı yükler verdiğini ve kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu göstermelidir. Bu bulgular, ölçeğin öğretmen yeterliliğinin farklı yönlerini tutarlı bir şekilde ölçtü'ünü ve kaynaştırma eğitimi bağlamındaki karmaşık yapıyı başarıyla temsil ettiğini do'rular. Orijinal makalede bu analizlerin detaylı sonuçları ve yorumları yer almaktadır.

Araç

Test Tipi: Uyarılma

Format: 5'li Likert ölçeği (örn. "Kesinlikle Katılıyorum"dan "Kesinlikle Katılmıyorum"a)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler

Yaş Grubu: Yetkinler (öğretmenler)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli kademelerde görev yapan öğretmenler, özellikle özel gereksinimli çocukların kaynaştırma eğitimi süreçlerinde yer alan veya bu alanda görev alacak olan eğitimciler.

Test Metodolojisi: Ölçek, katılımcıların belirli ifadelere yönelik kişisel algılarına ve inançlarına devalendiren bir öz bildirim araçdır. Öğretmenler, Likert tipi derecelendirme kullanarak her bir maddeye ne ölçüde katıldıklarını belirtirler. Elde edilen puanlar, öğretmen yeterliliği düzeyini gösterir.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen yeterliliği, kaynaştırma eğitimi, özel gereksinimli çocuklar, ölçek uyarılması, psikometrik özellikler.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanmadı.

Kurumsal E-posta Adresleri: Nesrin Sönmez: ndilsonmez@gmail.com. Betül Bıçak için e-posta adresi bu kaynakta mevcut değildir.

Yazışma Adresi: Sağlanmadı.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin bilimsel ve akademik çalışmalarda kullanımı genellikle ücretsizdir, ancak orijinal yazarlara ve kaynağa atıfta bulunulması zorunludur. Ticari amaçlı kullanımlar için yazarlardan izin alınması gerekebilir. Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi 2017 yılında yayımlanmıştır.

Kaynakça

Sönmez N. ve Bıçak B. (2017). Özel Gereksinimli Çocukların Kaynaştırılmasına Yönelik Öğretmen Yeterliliği Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması. *International Online Journal of Educational Sciences*, 9 (1), 156 - 173. Doi: <http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2017.01.010>

Bu makalenin orijinal PDF dosyası şu adresten indirilebilir: [ozel-gereksinimli-cocuklarin-kaynastirilmasina-yonelik-ogretmen-yeterligi-toad.pdf](http://www.ozel-gereksinimli-cocuklarin-kaynastirilmasina-yonelik-ogretmen-yeterligi-toad.pdf)

Makaleye ayrıca [iojes.net](http://www.iojes.net) üzerinden de erişilebilir.

Özel Gereksinimli Çocukların Kaynaştırılmasına Yönelik Öğretmen Yeterliliği Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Sağlanan kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmamaktadır. Ölçek maddelerinin tam listesi için lütfen Sönmez ve Bıçak (2017) tarafından yayımlanan orijinal makaleye başvurunuz.